

Vlaamse overheid

Afdeling Dierenwelzijn

Koning Albert II-laan 20 bus 8

1000 BRUSSEL

T 02 553 15 08

www.vlaanderen.be/dierenwelzijn

NOTA 28/09/2023 - Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn

Versterken van een lokaal dierenwelzijnsbeleid

In 2024 worden er naast federale en Vlaamse verkiezingen, ook gemeenteraadsverkiezingen georganiseerd. Vele Vlaamse steden en gemeenten hebben al een schepen aangeduid met dierenwelzijn als specifieke bevoegdheid.

Met het oog het opmaken van een verkiezingsprogramma of een lokaal beleidsplan, suggereert de Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn enkele mogelijke actiepunten.

Zwerfkattenbeleid

Een lokaal zwerfkattenbeleid is een wettelijke verplichting (Besluit van de Vlaamse Regering van 5 februari 2016). Dit houdt in dat je stad of gemeente zwerfkatten moet vangen en steriliseren/identificeren.

Ieder lokaal bestuur moet sinds 2016:

- een adequaat plan opstellen en uitvoeren voor de aanpak van overlast door zwerfkatten
- een centraal meldpunt oprichten
- vrijgelaten zwerfkatten gecontroleerd voederen en van beschutting voorzien

Als stad of gemeente vraagt dit een inspanning en moet hiervoor het nodige budget voorzien worden. Hierbij is het belangrijk dat dit voor langere termijn gebudgetteerd wordt om zo het aantal zwerfkatten op zijn minst op hetzelfde aantal te houden en het liefst te verminderen.

Dit kan door een goed koloniebeheer te voeren. Je stad of gemeente kan zich hiervoor laten ondersteunen door onder meer vrijwilligers of erkende dierenasielen.

Dierenwelzijn Vlaanderen voorziet een uitgebreide online brochure ter ondersteuning.

https://assets.vlaanderen.be/image/upload/v1678788308/Gids_gemeentelijk_zwerfkattenbeleid_mgdm4s.pdf

Ook staat voorbeeldmateriaal dat kan gekopieerd worden ter beschikking (een bericht om burgers in te lichten over een vangactie, een sjabloon voor een voederpas,...).

<https://www.vlaanderen.be/dierenwelzijn/informatie-voor-lokale-overheden/gemeentelijk-zwerfkattenplan>

Vuurwerk

De Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn roept lokale besturen op om in het gemeentereglement een verbod op het gebruik van vuurwerk door particulieren op te nemen. De Raad doet dit vanuit de bezorgdheid over en de ervaringen met de impact van afgestoken vuurwerk op dieren. Het vrij afsteken van vuurwerk door particulieren leidt tot luide knallen en lichtflitsen op niet-voorspelbare momenten. Daardoor kunnen eigenaren van dieren geen voorzorgsmaatregelen nemen. Naast het dierenwelzijn zijn er nog andere belangrijke redenen om een dergelijk verbod uit te vaardigen zoals levensgevaarlijke ongevallen bij de mens, risico's op brand en luchtvervuiling.

Een Vlaamse Decreet om het afsteken van vuurwerk algemeen in Vlaanderen te regelen (met mogelijkheid voor lokale besturen om toestemming onder voorwaarden te verlenen) werd door het Grondwettelijk Hof nietig verklaard omdat deze materie geen Vlaamse bevoegdheid is. Lokale besturen hebben via hun gemeentereglement wel de mogelijkheid om dit te reguleren.

https://assets.vlaanderen.be/image/upload/v1671737885/Advies_VRvD_Vuurwerk_Raad_22.06.22_mcikkk.pdf

Bestrijding van ratten en muizen

De Raad verwijst naar de website van Dierenwelzijn Vlaanderen voor een diervriendelijk beheer van ratten en muizen (<https://www.vlaanderen.be/dierenwelzijn/informatie-voor-lokale-overheden/diervriendelijk-beheer-van-ratten-en-muizen>). Er is een specifieke brochure voor lokale besturen.

De focus ligt op preventie, zoals het vermijden van voedselresten en rondslingerend materiaal dat als nest- en schuilplaats kan gebruikt worden. Niet in alle gevallen moet immers gegrepen worden naar bestrijdingsmiddelen. Ook mogen niet alle soorten muizen bestreden worden.

Wanneer bestrijding dan toch noodzakelijk is, dan moet je als stad of gemeente die methoden gebruiken of aanbieden worden die nevenvangsten zo veel mogelijk vermijden en een snelle dood veroorzaken.

Anticoagulantia, in de volksmond muizen- of rattenvergift genoemd, behoren tot de meest courant gebruikte methoden. Deze methode is echter pijnlijk voor het dier, en dus zeer dieronvriendelijk. Meer diervriendelijke alternatieven zijn klemmen en elektrocutievallen. Een goede klem doodt een muis of rat onmiddellijk of zeer snel.

https://assets.vlaanderen.be/image/upload/v1701179167/Advies_VRvD_Diervriendelijker_beheer_van_ratten_en_muizen_280923_cxx7rq.pdf

Het beheer van duivenpopulaties in steden

Het beheer van een duivenpopulatie is vooral voor steden een belangrijk aandachtspunt. Het gaat dan ook om een exclusieve stedelijke en gemeentelijke bevoegdheid. Om de overlast te verminderen en de duivenpopulatie te beheersen kan een stad verschillende strategieën toepassen, zoals de populaties verplaatsen, duiven euthanaseren, geboortes verminderen en de voedingsbronnen beperken.

De grootste impact op de groei van een duivenpopulatie in de stad komt van de beschikbaarheid van voedselbronnen: als de duiven voldoende voedsel hebben, dan speelt de natuurlijke selectie niet meer en

wordt een overpopulatie op kunstmatige manier in stand gehouden. Om de duivenpopulatie succesvol te beheersen is een geïntegreerd beleid nodig dat de populatiegrootte tot een aanvaardbaar niveau beperkt. Een stad zal daarvoor verschillende strategieën moeten combineren. De situatie is voor elke stad anders, maar toch bestaat er een algemeen actieplan met verschillende stappen. De Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn publiceerde hierover al een advies.

https://assets.vlaanderen.be/image/upload/v1614348980/Advies_beheer_duivenpopulaties_steden.pdf

Beschutting voor dieren die buiten gehouden worden

https://assets.vlaanderen.be/image/upload/v1614348979/Advies_beschutting_voor_dieren_buiten_gehouden_worden.pdf

De Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn vindt dat dieren die buiten worden gehouden (zoogdieren en pluimvee) steeds moeten kunnen beschikken over natuurlijke of kunstmatige beschutting. In de nieuwe dierenwelzijnswetgeving (codex) zal dit met de nodige overgangperiode ook zo voorzien worden (1ste principiële goedkeuring).

Als stad of gemeente kan je de pachters of grondeigenaars hierbij ondersteunen door gratis schaduwbomen aan te bieden (bijvoorbeeld de ondertussen afgelopen actie 'airkoe' van de provincie West-Vlaanderen

<https://www.west-vlaanderen.be/airkoe>).

Voor paardachtigen is nu al wettelijk voorzien dat ze over een schuilhok of natuurlijke beschutting moeten beschikken in het geval ze niet kunnen opgestald worden. Het permanent opstallen van dieren moet wel worden vermeden.